

De Morgen, 28 februari 2009

Tekort aan opvangplaatsen, hoewel tienerzwangerschap uitzonderlijk blijft

Wachtlijst tienermoeders groeit

Neen, er is geen merkbare stijging van het aantal ouders van zeer jonge leeftijd in Vlaanderen. Maar ja, ook bij ons zijn er jonge tienermama's en -papa's die in een problematische situatie verkeren. De wachtlijst voor residentiële opvang groeit.

door bart eekhout

Brussel | Shana is veertien en al vijf maanden zwanger. Ze woont in een leefgroep van bijzondere jeugdzorg. Naar huis in Rijkevorsel terugkeren als ze moeder geworden is, lukt wellicht niet. Tegelijk is de kans klein dat ze een plaatsje krijgt in de residentiële opvang. Die kampt met plaatstekort.

Het verhaal van de veertienjarige Shana kwam deze week aan de oppervlakte in het vtm-jeugdjournaal Zoom, dat op zoek ging naar een Vlaamse versie van 'Alfie', de dertienjarige Britse jongen die het wereldnieuws haalde met zijn vaderschap. Vrijuit en redelijk trots vertelde Shana op televisie over haar prille zwangerschap.

De vader is zestien, zat ook in de leefgroep, maar is inmiddels uit haar jonge leven verdwenen. Toch wil Shana graag moeder worden. "Toen ik op de echo die handjes zag, dat lijfje... Toen ik het hartje hoorde kloppen, wist ik het zeker: ik zou dit kindje houden", klinkt het. Shana beseft dat het niet gemakkelijk wordt maar zegt "er alles voor te zullen doen om het te doen lukken" omdat ze het kindje "nu al graag ziet".

Meer regelmaat

Gemakkelijk wordt het inderdaad niet, weet ook moeder Carine. "Shana studeert voor kapster. Ze zit al vijf jaar in een leefgroep om wat meer regelmaat in haar leven te brengen", vertelt ze. "Na de vakantie gaat ze terug naar daar. Als tienermoeder kan ze daar niet blijven. Terug naar huis? We zouden niet liever willen. Eerlijk gezegd, weet ik niet of we dat financieel aankunnen. Als ik morgen de Win for Life win, mag ze meteen terugkomen. Ik ben werkloos en met alleen het kindergeld van Shana en van haar kleintje voed je geen kind op. Daarom stellen we onze hoop op een centrum voor gezinsopvang."

De plaatsen in de gespecialiseerde opvang zijn evenwel schaars. In Vlaanderen bieden slechts twee centra voor integrale gezinszorg (CIG) permanente plaatsen aan: Kasterlee en Oostende, elk met acht bedden. "De wachtlijsten groeien, de vraag is nauwelijks bij te houden", zegt Willy Coppens verantwoordelijke voor de leefgroep tienermoeders in het CIG Kasterlee. "Van de honderd hulpvragen die we gemiddeld krijgen per jaar kunnen we slechts een vijftiental meisjes ook echt een plek aanbieden."

In Kasterlee en in de andere CIG's worden specifiek tienermoeders met een kwetsbare achtergrond opgevangen. "Het gebeurt weleens dat ouders rechtstreeks naar ons stappen, maar de overgrote meerderheid van de meisjes heeft al een verleden in de bijzondere jeugdzorg. Het is die groep die groeit", zegt Willy Coppens. "Nog iets waar we ons zorgen over moeten maken: het aantal echt jonge meisjes neemt ook toe. Hier in Kasterlee zitten we straks met vier

vijftienjarigen in de leefgroep. Dat stemt tot nadenken." Enkel met veel goede wil worden grotere drama's vermeden, heet het in Kasterlee. Potentiële probleemgevallen worden noodgedwongen doorverwezen naar tijdelijke opvangplaatsen.

Tienerzwangerschap, zeker bij zeer jonge vaders of moeders, blijft vrij uitzonderlijk in Vlaanderen. Volgens de recentste officiële cijfers (2007) kregen 1.365 meisjes onder de twintig een baby. Van alle moeders die een kind baarden, is een dikke 2 procent jonger dan twintig (4 procent als alleen rekening gehouden wordt met een eerste moederschap). Bij moeders van zestien of jonger loopt dat aantal gevoelig terug tot een honderdtal zwangerschappen per jaar.

Op twee na laagste cijfer

"Vlaanderen haalt het op twee na laagste cijfer in tienerzwangerschappen", zegt Guy Martens, directeur van het Studiecentrum voor Perinatale Epidemiologie (SPE). "Alleen Denemarken en Nederland doen wat beter. Groot-Brittannië heeft het hoogste aantal, met 8 procent tegenover onze 2 procent."

Toch is ook Martens niet blind voor de probleemsituaties. "Bij tienerzwangerschappen zijn er geen elementen om aan te nemen dat de baby's er slechter aan toe zijn. Voor de moeders zelf is wel meer specifieke opvang wenselijk. Zeker bij de echt jonge moeders valt een oververtegenwoordiging op van sociaal zwakkere groepen."